

**PROGRAM „KUŹNIA TALENTÓW”
REALIZOWANY W PRZEDSZKOLU NR 340
„KASZTANOWEGO LUDKA”
W WARSZAWIE**

Opracowanie: mgr Magdalena Gałazka

I WSTĘP

Śpiew, taniec, słuchanie muzyki – tego w dorosłym życiu jest zbyt mało. Jednak możemy to zmienić przyzwyczajając dzieci już od najmłodszych lat do aktywności muzycznej. Muzyka najpełniej ze wszystkich sztuk wspomaga prawidłowy rozwój społeczny dzieci choćby poprzez zespołowe działanie.

Dzieci lubią śpiewać i tańczyć, a zachęcane do takiej aktywności artystycznej rozwijają swoją wrażliwość artystyczną, jak również kształcą wyobraźnię. Muzyka uczy skupienia i pomaga w odpoczynku, a taniec i rytmiczny ruch rozładowuje napięcia, których jest sporo w życiu małego człowieka.

W przeszłości muzyka była zaliczana do sztuk matematycznych i nic w tym dziwnego, ponieważ już w małych dzieciach kształci zdolności logicznego i abstrakcyjnego myślenia dzięki korelacji kilku czynników: słowa, melodii, rytmu i ruchu. Dzieci kształcone muzycznie lepiej sobie radzą z przedmiotami tzw. matematycznymi, nauka języków obcych, są odważne i czują się pewniej w grupie rówieśniczej.

Rozwijanie ogólnej wrażliwości muzycznej dzieci na zajęciach umuzykalniających realizowane poprzez bierne (słuchanie) i czynne (śpiewanie, granie na prostych instrumentach perkusyjnych, klaskanie, taniec, ćwiczenia logorytmiczne) uprawianie muzyki pozwala wydobyć potencjał twórczy dziecka.

Poprzez planowe i szeroko pojęte kontakty dziecka z muzyką pragniemy w sposób naturalny wszechstronnie rozwijać naszych wychowanków.

II ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program „KUŹNIA TALENTÓW” skierowany jest do dzieci sześciolletnich uczęszczających do przedszkola. Jego głównym założeniem jest rozwijanie zainteresowań, aktywności i umiejętności muzycznych dzieci zgodnie z ich możliwościami oraz potencjałem. Program ma umożliwić dzieciom zaspokajanie naturalnej potrzeby ekspresji przy pomocy różnorodnych oddziaływań muzycznych, poszerzyć skalę wzruszeń i przeżyć, rozwinąć wrażliwość muzyczną.

Zawarte w programie cele, treści, metody i formy pracy są zgodne z podstawą programową wychowania przedszkolnego i w spójny sposób uzupełniają ją. Program realizowany będzie w trakcie pobytu dziecka w przedszkolu. Program będzie bazą do zaobserwowania i rozwijania przejawów talentu przedszkolaka.

III. CELE PROGRAMU

- Rozwijanie możliwości muzycznych dziecka poprzez wzbudzanie zainteresowań muzyką, kształcenie umiejętności jej odbioru i tworzenia,
- Wspomaganie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka,
- Wielostronne wspieranie uzdolnień,
- Wprowadzenie dziecka w świat wartości uniwersalnych, takich jak: dobro, prawda, miłość, piękno,
- Rozwijanie kreatywnych postaw,
- Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w społecznym życiu kulturalnym,
- Kształtowanie pozytywnej samooceny,
- Budowanie prawidłowych więzi i relacji społecznych.

IV. FORMY, METODY I WARUNKI PRACY

Formy i rodzaje zajęć muzycznych w przedszkolu, to:

- śpiew,
- zabawy i improwizacje ruchowe przy muzyce,
- taniec i ćwiczenia rytmiczne,
- gra na instrumentach perkusyjnych.

Śpiew: jest jedną z podstawowych form ekspresji dziecka, a piosenka najprostszym utworem muzycznym, który, dziecko jest w stanie przeżyć, zrozumieć, zapamiętać i odtworzyć.

Zabawy ruchowe przy muzyce: ruch jest naturalną potrzebą każdego dziecka zaspokaja jego potrzeby, wyraża uczucia myśli i emocje. Dziecko pozbawione ruchu staje się niespokojne i pełne zahamowań. W przedszkolu często stosuje się formę zabaw ruchowych ze śpiewem.

Taniec i ćwiczenia rytmiczne: oprócz rozwijania całego szeregu dyspozycji psychofizycznych i społecznych pomagają w wyrażaniu emocji przeżyć i doświadczeń, sprzyjają osiągnięciu harmonii we wszystkich sferach osobowości. Do najbardziej rozpowszechnionych tańców w przedszkolu należą tańce ludowe i integracyjne.

Gra na instrumentach perkusyjnych: kształtuje wrażliwość dziecka na barwę dźwięku, rozwija poczucie rytmu. Wspólne muzykowanie wpływa na koncentrację uwagi i zdyscyplinowanie, rozwija sprawność manualną dzieci. Grę na instrumentach stosujemy w ćwiczeniach słuchowych, rytmicznych i ruchowych w powiązaniu z piosenką i w zadaniach twórczych.

Metody:

- zabawowa,
 - praktycznego działania,
 - metody problemowe,
 - aktywizujące.
-
- metody odtwórcze - C. Orffa, Aktywne słuchanie muzyki Batti – Strauss, A. M. Kniessów, R. Labana, Ruch Rozwijający W. Scherborne
 - muzykoterapia,
 - Pedagogika zabawy – KLANZA
 - Metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz

Wiek przedszkolny, to czas gdy dziecko przede wszystkim działa, jest aktywne, dlatego, najcenniejsze są metody uwzględniające właśnie te potrzeby. Pracując z dziećmi nie jest możliwe stosowanie tylko jednej metody, wszystkie one wzajemnie uzupełniają się i są niezbędne podczas systematycznych działań wychowawczydydaktycznych. Zajęcia „Kuźnia Talentów” odbywają się raz w tygodniu w przestronnej sali wyposażonej w instrumenty i sprzęt audiowizualny. Czas trwania powinien być dostosowany do wieku, dla dzieci pięcioletnich to 30 minut. Zajęcia prowadzone są w oparciu o metodę Emila Jaques-Dalcroze’a, metodę pedagogiczno - artystyczną, której celem jest poszukiwanie drogi do muzyki poprzez różnego rodzaju działania twórcze, ćwiczenia słuchowe, głosowe i ruchowe. Środki dydaktyczne niezbędne do pracy z dziećmi to przede wszystkim instrumentarium stworzone przez Carla Orffa oraz liczne pomoce w postaci takich rekwizytów jak: obręcze, tarcze, piłki, woreczki, wstążki, szarfy, chusty, itd. Zajęcia umuzykalniające prowadzone w formie zabawowej mają na celu wyzwolenie swobody psychicznej, przezwyciężenie nieśmiałości i różnego rodzaju zahamowań, przyczyniają się do integracji grup.

V. TREŚCI PROGRAMOWE

1. Dziecko — mały odbiorca muzyki.

- słuchanie piosenek śpiewanych przez nauczycielkę oraz muzyki z radia, nagrań płyt CD, unikanie muzyki zbyt głośnej — nabywanie przeświadczenia o szkodliwości hałasu,
- słuchanie muzyki filmowej — poznawanie ilustracyjnej funkcji muzyki,
- słuchanie odgłosów z otoczenia przyrodniczego, dźwięków dochodzących z ulicy (pojazdy, klaksony, głosy ludzi itd.),
- poznawanie różnych form kontaktu z muzyką,
- słuchanie muzyki instrumentalnej i wokalnie-instrumentalnej w bezpośrednim wykonaniu,
- kształtowanie umiejętności słuchania, rozumienia i przeżywania muzyki,
- ćwiczenie słuchu muzycznego, poznawanie elementów muzyki,
- kierunek linii melodycznej — melodia wznosząca się, opadająca, stojąca w jednym miejscu, skacząca z dźwięku na dźwięk,
- rytm — powtarzanie się wartości czasowych dźwięków, rozpoznawanie dźwięków długich i krótkich,
- akcent w utworze muzycznym,
- tempo — szybko, wolno, coraz szybciej, coraz wolniej,
- dynamika — cicho, głośno, coraz ciszej, coraz głośniej,
- nastrój utworu — muzyka wesoła, smutna,
- rejestr muzyczny — wysokość dźwięków (dźwięki wysokie, niskie, średnie) i próby ich określania w słuchanym utworze,
- barwa dźwięku — rozwijanie wrażliwości słuchowej na różnice w barwie dźwięku w zależności od źródła jego powstawania,
- ćwiczenie umiejętności spostrzegania powtórzeń i kontrastów w budowie piosenek i utworów instrumentalnych,
- poznawanie niektórych instrumentów muzycznych i ich nazw, rozpoznawanie brzmienia, określanie do jakiej rodziny instrumentów należą (perkusyjne, dęte, strunowe),
- pobudzanie wyobraźni muzycznej.

2. Z piosenką za pan brat.

- systematyczne dostarczanie przez nauczycielkę różnorodnych piosenek dziecięcych, związanych z realizowanymi zagadnieniami, okolicznościowych,
- stwarzanie warunków umożliwiających dzieciom nabywanie oraz doskonalenie umiejętności śpiewu,
- prowadzenie ćwiczeń słuchowych,
- prowadzenie ćwiczeń oddechowych w połączeniu z prawidłową postawą ciała,
- prowadzenie ćwiczeń emisyjnych (uświadamianie szkodliwości krzyku i głośnego mówienia),
- prowadzenie ćwiczeń dykcyjnych,
- zabawy w "echo melodyczne",
- śpiewanie piosenek z całą grupą, w zespołach, indywidualnie, z podziałem na role (ćwiczenie umiejętności współpracy),
- rozpoznawanie piosenek na podstawie fragmentu melodii lub rytmu
- zachęcanie dzieci do uczestnictwa w występach publicznych na terenie przedszkola i poza nim (występy dla rodziców, konkursy, festiwale piosenki),
- śpiewane improwizacje — tworzenie przez dzieci melodii do własnych wypowiedzi, prowadzenie śpiewanych dialogów z nauczycielką lub kolegą, śpiew melodeklamacyjny (zachowując rytm mowy ludzkiej dziecko wyśpiewuje swój nastrój, odczucia, emocje, przeżycia); rozwijanie ekspresji wokalne.

3. Tańczymy i bawimy się przy muzyce.

- sukcesywne opanowywanie umiejętności tańca poprzez zabawy ze śpiewem, zabawy ilustracyjne, inscenizowane oraz rytmiczne przy akompaniamencie instrumentu,
- rozwijanie zdolności rytmicznych: poczucie rytmu, poczucie metrum, realizacja ruchowa wartości rytmicznych, poczucie frazy muzycznej,
- kształcenie koordynacji słuchowo – wzrokowo - ruchowej, orientacji w przestrzeni,
- zabawy w "echo rytmiczne",
- rozbudzanie wrażliwości i szybkiej reakcji na zmiany charakteru muzyki — wysokość, barwę i dynamikę dźwięku, tempo, akcent,

- prowadzenie zabaw inhibicyjno- incytacyjnych jako ćwiczeń przygotowujących do nauki kroków i figur tanecznych,
- nabywanie swobody w poruszaniu się przy muzyce, kształtowanie płynności i estetyki ruchów,
- organizowanie ćwiczeń logorytmicznych — uwrażliwienie dzieci na prozodyczne elementy mowy (rytm, melodia, tempo, dynamika, barwa, artykulacja, wysokość dźwięku),
- improwizacje ruchowe — tworzenie własnych układów tanecznych do muzyki instrumentalnej i piosenek, rozwijanie ekspresji muzyczno-ruchowej,
- poznawanie kroków niektórych tańców ludowych oraz elementów tańca współczesnego,
- zachęcanie do udziału w festiwalach muzycznych, prezentacji układów choreograficznych w przedszkolu i w szerszym środowisku.

4. Jesteśmy twórcami muzyki — improwizacje rytmiczne i melodyczne.

- układanie rytmów do wyrazów (imion, nazw przedmiotów, zjawisk itp.), związków wyrazowych, zdań (przysłów, powiedzeń, zdań podanych przez nauczycielkę lub ułożonych samodzielnie) — nieocenione przy leczeniu zaburzeń mowy lub jej opóźnień; wyklaskiwanie ich, wystukiwanie, wytupywanie itp.; rozwijanie wrażliwości na rytmy i rymy,
- tworzenie rytmicznego akompaniamentu do piosenek — wykorzystanie instrumentów perkusyjnych oryginalnych oraz wykonanych samodzielnie,
- układanie melodii do wyrazów (imion, nazw przedmiotów, zjawisk itp.), związków wyrazowych, zdań (przysłów, powiedzeń, zdań podanych przez nauczycielkę lub ułożonych samodzielnie), wierszyków,
- tworzenie różnorodnych efektów akustycznych — wykorzystanie gotowych instrumentów perkusyjnych, instrumentów wykonanych przez dzieci z różnych materiałów, źródeł pozamuzycznych (szeleszczący papier, torebka foliowa, opakowania po jogurtach..., przelewanie wody z jednego naczynia do drugiego, powolne spuszczenie powietrza z balonika...) oraz innych nietypowych przedmiotów,
- wykorzystanie swojego ciała do tworzenia dźwięków i rytmów: ręce: klaskanie, pstrykanie lub stukanie palcami, uderzanie rękami o uda itp. nogi: tupanie, "klaskanie" stopami, kolanami, buzia: dźwięki tworzone narządami artykulacyjnymi np. parskanie, kląskanie, mlaskanie i inne według pomysłów dzieci.

5. Gramy na instrumentach.

- poznawanie instrumentów muzycznych niemelodycznych i melodycznych — słuchanie ich brzmienia, poznawanie budowy, sposobu wydobywania dźwięku,
- rozpoznawanie instrumentów muzycznych po ich brzmieniu,
- poznawanie sposobu gry na instrumentach perkusyjnych,
- kształcenie słuchu muzycznego poprzez zabawy akustyczne — wykorzystanie oryginalnych instrumentów perkusyjnych oraz wykonanych przez siebie,
- tworzenie akompaniamentu do piosenek — wykorzystanie instrumentów perkusyjnych,

6. Muzyka — źródło terapii i relaksu.

- organizowanie zabaw integracyjnych przy muzyce — zapewnianie poczucia wspólnoty w grupie,
- umiejętność posługiwania się przez nauczycielkę głosem oraz wydobywanie dźwięków z instrumentów muzycznych — zapewnianie dzieciom poczucia bezpieczeństwa; wdrażanie dzieci do posługiwania się głosem umiarkowanym,
- umiejętny dobór repertuaru muzycznego w zależności od aktualnego nastroju dzieci, ich temperamentu (wyciszanie lub pobudzanie grupy),
- odczuwanie radości i satysfakcji z kontaktu z muzyką oraz z jej tworzenia (rytmizowanie tekstów, układanie rytmów i melodii, improwizacje ruchowe, śpiewne, próby gry na instrumentach),
- wsłuchiwanie się w odgłosy płynące z otoczenia np. śpiew ptaków, szum wody, szelest gałęzi drzew, szum wiatru, wsłuchiwanie się w ciszę,
- zabawy odprężające i relaksujące przy muzyce z wykorzystaniem chusty animacyjnej,
- różnorodne improwizacje dziecięce do słuchanej muzyki zapewniające dzieciom wyrażanie emocji, nastroju, tworzenie skojarzeń, umożliwiające odprężenie i rozluźnienie poszczególnych grup mięśni,
- ruchowo-taneczna interpretacja utworu instrumentalnego

VI. OCZEKIWANE EFEKTY

Dzięki realizacji treści przedstawionych w programie „Kuźnia Talentów” dziecko:

- odkrywa własne możliwości i uzdolnienia muzyczne,
- potrafi słuchać, patrzeć, tworzyć i wyrażać własne przeżycia w kontaktach z różnymi formami muzyki,
- kształci i wzbogaca własną pomysłowość, wyobraźnię oraz inwencję twórczą w różnych formach muzycznych,
- dostrzega piękno sztuki muzycznej,
- potrafi przezwyciężyć obawy związane z publicznymi występami,
- potrafi współdziałać w zespole,
- rozpoznaje i nazywa dźwięki z otoczenia przyrodniczego i społecznego,
- świadomie i kulturalnie uczestniczy w koncertach, w skupieniu słucha utworów muzycznych,
- zna nazwy niektórych instrumentów muzycznych, rozpoznaje ich brzmienie,
- okazuje radość i zadowolenie spowodowane bezpośrednim obcowaniem z muzyką,
- próbuje nazywać podstawowe elementy muzyki (rytm, tempo, akcent, melodia, dynamika, wysokość dźwięku, barwa, nastrój) i określać je w słuchanych utworach; sprawnie reaguje na zmiany melodii, rytmu itd.
- zauważa powtórzenia i kontrasty w słuchanym utworze,
- poznaje strukturę utworu, próbuje wyodrębnić jego części,
- przeżywa emocje związane ze słuchanym utworem muzycznym i potrafi wyrazić je poprzez ruch, słowo, działalność plastyczną,
- wykorzystuje własne ciało do tworzenia dźwięków (ręce, nogi, aparat artykulacyjny),
- tworzy efekty akustyczne oraz rytmiczny akompaniament do piosenek wykorzystując instrumenty perkusyjne oryginalne lub wykonane samodzielnie z materiałów pozamuzycznych,
- cieszy się z sukcesów własnych, grupy oraz podziela radość innych z ich osiągnięć,
- potrafi odprężyć się, wypocząć i zrelaksować przy muzyce.
- odczuwa radość i satysfakcję z pozytywnych efektów własnych działań.

VII. EWALUACJA

Ewaluacja programu „Kuźnia Talentów” ma na celu pozyskanie informacji na temat:

- zainteresowań, wiedzy oraz umiejętności dzieci w zakresie edukacji muzycznej (prezentowanych m.in. podczas występów dla rodziców, konkursów, festiwali),
- stopnia atrakcyjności prowadzonych zajęć,
- skuteczności metod i form stosowanych podczas realizacji zadań.
- Dokonywana będzie na bieżąco podczas organizowanych zajęć i zabaw oraz działań podejmowanych spontanicznie.

Będzie polegała na:

- obserwacji dzieci podczas wykonywanych zadań (skupienie, aktywność dzieci, zaangażowanie, chęć uczestniczenia w zajęciach),
- zbieraniu opinii dzieci,

Bieżące obserwacje oraz opinie dzieci będą miały wpływ na wprowadzanie ewentualnych zmian tak, by polepszyć jakość następnych zajęć, a także zwiększyć atrakcyjność oraz skuteczność oddziaływań.

Ostateczne wyniki ewaluacji pozwolą na określenie przydatności programu, jego mocnych i słabych stron oraz dadzą wskazówki do ewentualnego uzupełnienia lub zmodyfikowania.